

Africký mor ošípaných (AMO) u domácich ošípaných a diviakov

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky Bratislava

- akútna, vysoko nákazlivá choroba domácich ošípaných a diviakov
- prenosný priamym kontaktom s chorým alebo uhynutým zvieratom, výkalmi a sekrétmi infikovaného zvierata, prípadne konzumáciou tepelne neopracovaných produktov z infikovaných zvierat
- prejavuje sa vysokou horúčkou (až 42°C), ktorá môže trvať až niekoľko dní, apatiou, krvácaniami v podkoží, na miazgových uzlinách, vnútorných orgánoch a zväčšenou slezinou
- u gravidných prasníc sa prejavuje potratmi
- charakteristický vysokou, takmer 100% úmrtnosťou zvierat
- **Ide o neliečiteľnú chorobu, ktorá ale nie je prenosná na ľudí a iné druhy zvierat**

Chovy ošípaných – prevencia

- ✓ dodržiavať v chovoch **základy biologickej bezpečnosti** (dôkladné oplotenie farmy, dezinfekčné brody, evidencia a kontrola pohybu dopravných prostriedkov a osôb, prezliekanie zamestnancov a návštevníkov farmy, dodržiavať čierno-biely systém)
- ✓ **zamedziť uniknutiu diviakov** do areálu farmy, prípadne ich kontaktu s krmivom a stelivom
- ✓ rešpektovať **zákaz štrmovania kuchynských odpadov** a výrobkov z diviacieho mäsa
- ✓ **zákaz skladovať krmivo** pre ošípané v dosahu diviakov
- ✓ **zákaz skladovať podstielkovú slamu** v dosahu diviakov min. 90 dní pred jej použitím
- ✓ pravidelné klinické prehliadky zvierat v chove

Užívatelia poľovníčkových revírov (diviaky) – prevencia

- ✓ odber a zaslanie vzoriek na vyšetrenie od všetkých nájdených **uhynutých diviakov**
- ✓ neškodné odstránenie kadáverov uhynutých diviakov do **hafilérie alebo hlbokým zakopaním (2m) resp. spálením na mieste úhynu**
- ✓ intenzívny odlov diviacej zveri (selektívny) počas celého roka a vyšetrenie všetkých **chorých a podozrivých diviakov**
- ✓ dodržiavanie normovaných kmeňových stavov, vekovej a pohlavnej štruktúry populácie, lovom všetkých vekových kategórií
- ✓ **zákaz prikrmovania diviakov** (výnimka iba za účelom vnadenia)
- ✓ dodržiavanie **biologických zásad** pri manipulácii s telami a vývrhmi z ulovených diviakov
- ✓ odber a zaslanie vzoriek na vyšetrenie **od ulovených diviakov podľa inštrukcií RVPŠ**

Prenos nákazy prostredníctvom ľudského faktora- Odhadzovanie zvyškov potravín iba do uzatvárateľných nádob na potraviny !

AMO sa v súčasnosti okrem Slovenska vyskytuje vo viacerých krajinách – na Ukrajine, v Poľsku, Maďarsku, v pobaltských krajinách a vo východnej Európe. Najväčším nebezpečenstvom rozšírenia AMO na ďalšie územie v SR predstavuje možné zavlečenie nákazy prostredníctvom infikovaných diviakov alebo ľudským faktorom . Preventívna vakcinácia diviakov a domácich ošípaných nie je možná.

Minimálne požiadavky biologickej bezpečnosti - nekomerčné farmy

- a) Zákaz skrmovania potravinových odpadov a odstraňovanie vedľajších živočíšnych produktov v súlade s Nariadením (EK) č.1069/2009.
- b) Vylúčiť kontakt medzi ošípanými chovanými v nekomerčných chovoch, ošípanými z iných chovov a diviakmi. Ošípané by sa mali chovať takým spôsobom, aby nenastal priamy ani nepriamy kontakt s ošípanými z iných chovov alebo s ošípanými z priestoru mimo chovov ani s diviačou zverou.
- c) Vylúčiť kontakt so žiadnou časťou jatočného tela diviakov (vrátane ulovených alebo uhynutých diviakov / mäsa / vedľajších živočíšnych produktov).
- d) Vlastník (alebo osoba zodpovedná za ošípané) by mala pri vstupe a výstupe z maštale prijať primerané bio-hygienické opatrenia ako napr. prezliecť si šaty a prezuť topánky / čižmy. Dezinfekcia by sa mala vykonať pri vstupe do chovu a do stajne / maštale.
- e) Žiadny kontakt s ošípanými v priebehu 48 hodín po loveckej činnosti / aktivitách.
- f) Žiadne neoprávnené osoby nesmú vstúpiť do chovu ošípaných (stajne); to isté platí pre prepravu; o osobách a vozidlách vstupujúcich do priestoru, v ktorom sa ošípané chovajú sa vedú záznamy.
- g) Domáce zabiľáčky sú je povolené len pod veterinárnym dohľadom, to znamená, že chovateľ si musí splniť ohlasovaciu povinnosť (ošípané možno zabíjať u chovateľa, ak mäso a orgány z nich získané sú určené na súkromnú domácu spotrebu a ak je zabíjanie zvierat nahlásené regionálnej veterinárnej a potravinovej správe aspoň jeden pracovný deň vopred)
- h) Nie je povolené držať v chove žiadne prasnice / alebo kance používané na reprodukciu
- i) Zákaz kŕmenia ošípaných čerstvou trávou alebo zrnovinami (pochádzajúce z oblastí výskytom AMO), pokiaľ nie je ošetrené na aktiváciu vírusu AMO alebo uskladnené (mimo dosahu diviakov) najmenej 30 dní pred kŕmením.
- j) Zákaz používania slamy (pochádzajúca s oblasti s výskytom AMO) na podstielku ošípaných, pokiaľ nie je ošetrená na aktiváciu vírusu AMO alebo uskladnená (mimo dosahu diviakov) najmenej 90 dní pred použitím.
- k) Budovy chovov by mali:
 - byť postavené tak, aby žiadne diviaky ani iné zvieratá (napr. hlodavce, psy, mačky) nemohli vstúpiť do stajne / maštale
 - Umožňovať aby zariadenia na dezinfekciu (alebo prezliekarne) obuvi a oblečenia boli pri vchode do stajne / maštale
- l) Neodkladne informovať príslušnú RVPS alebo privátneho veterinárneho lekára o každej zmene v správaní zvierat (napr. znížený príjem krmiva) alebo poruchách zdravotného stavu (napr. zmeny farby na koži, hnačka, zvracanie, celková slabosť).